

Disclaimer

De informatie en meningen in dit document zijn indicatief en alleen bedoeld voor discussiedoeleinden. Er kunnen geen rechten worden ontleend aan de in dit document beschreven transacties en/of commerciële ideeën. Dit document is uitsluitend bedoeld voor informatieve doeleinden en mag niet worden opgevat als aanbod, uitnodiging of aanbeveling. Zie ook laatste slide van deze presentatie voor de uitgebreide versie.

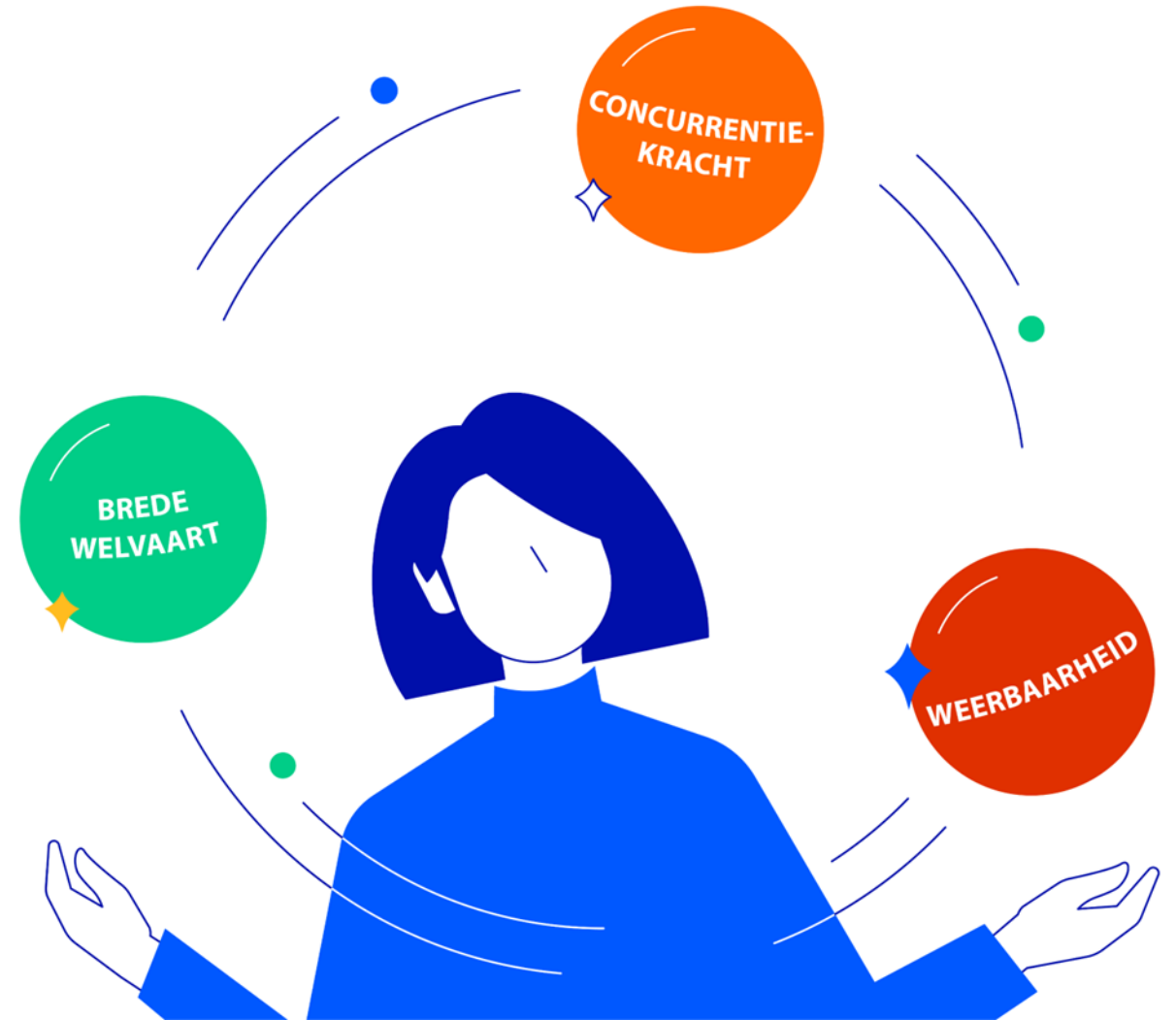
Productiviteit, weerbaarheid en welvaart

Dr. Suzanne Bijkerk

Rabobank

Introductie

- Economische vooruitzichten
- Concurrentiepositie
- Weerbaarheid en welvaart

Miljoenennota 2026

Miljoenennota en Rijksbegroting

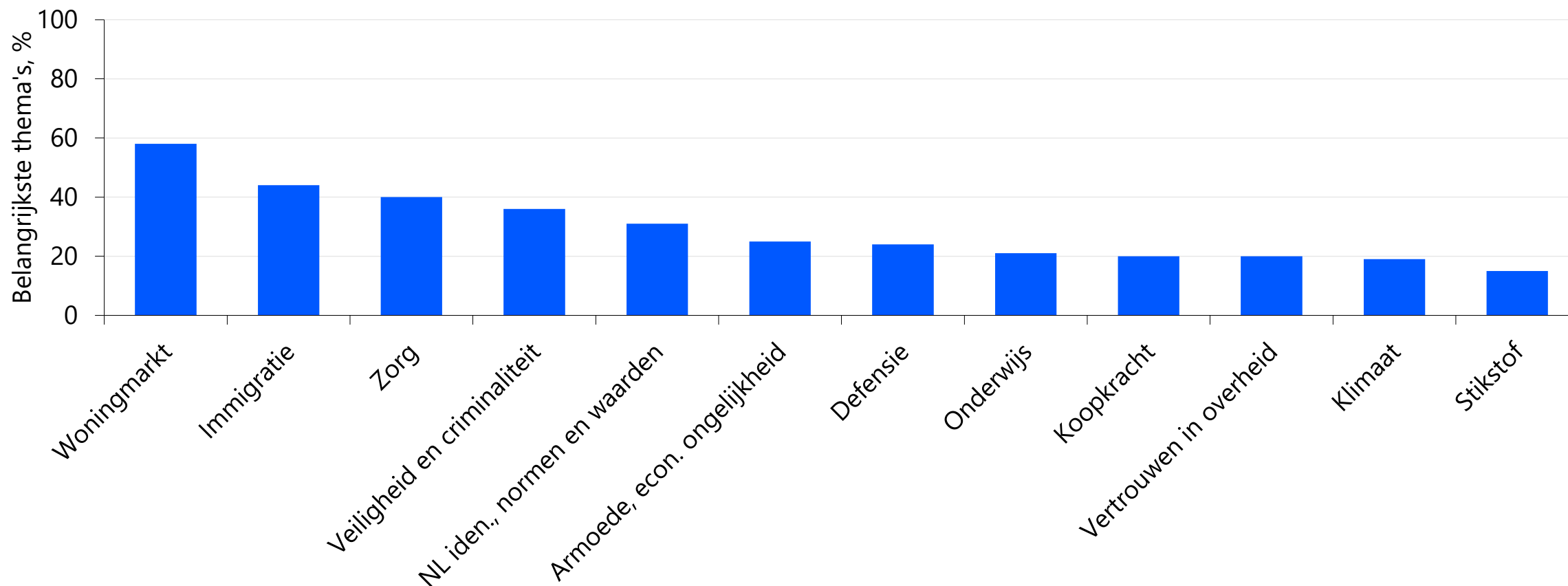
De plannen van het demissionaire kabinet zijn beperkt. Dit komt mede doordat veel onderwerpen controversieel zijn verklaard.

Beleid ten aanzien van deze controversiële onderwerpen kan dan ook pas door een volgend kabinet worden gemaakt.

De belangrijkste thema's voor de politiek?

Woningmarkt op één, gevolgd door immigratie en zorg

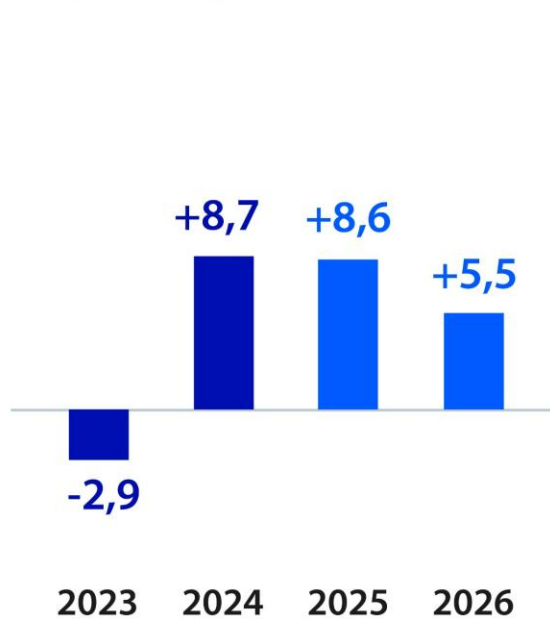
Economische Verwachtingen

Komende jaren verdere stijging huizenprijzen

Veel transacties door verkoopgolf huurwoningen

Huizenprijzen

Prijzontwikkeling bestaande koopwoningen (%)

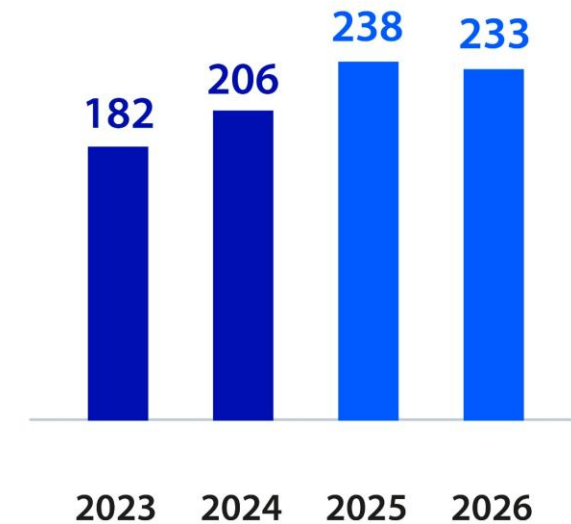

■ = raming RaboResearch

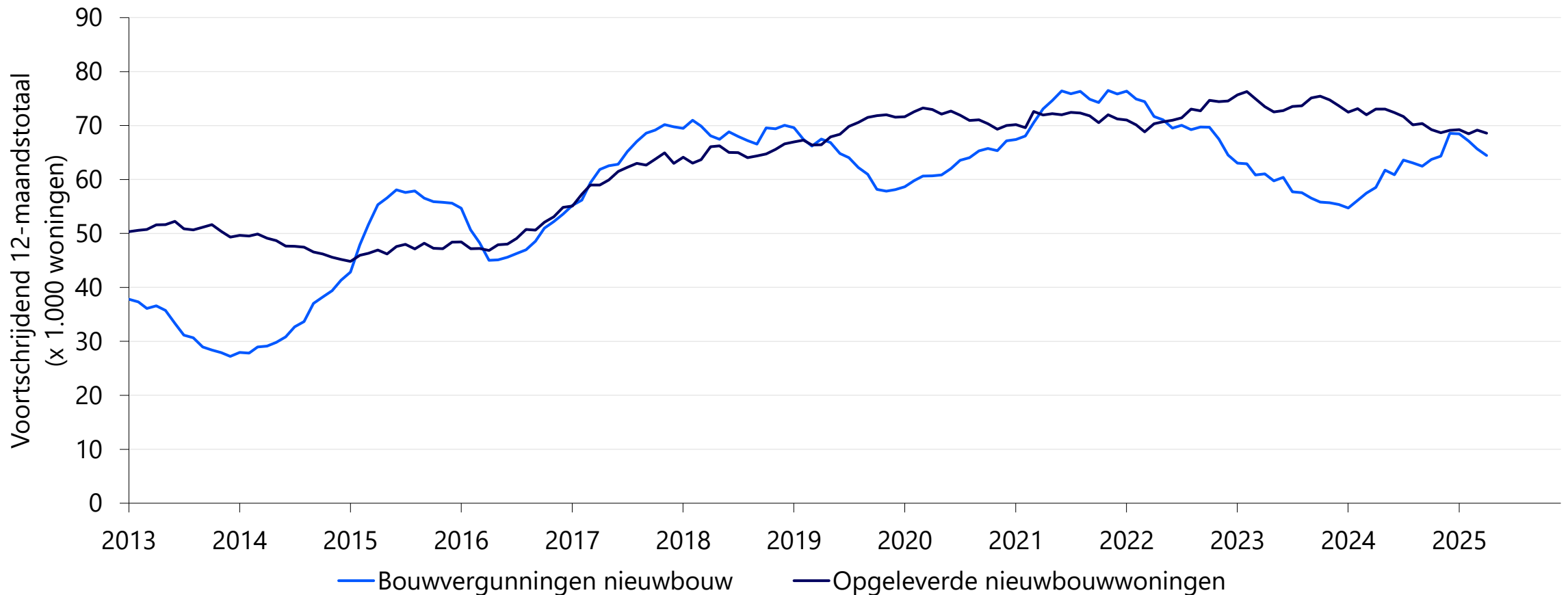
Woningverkoppen

Aantal transacties (x1.000)

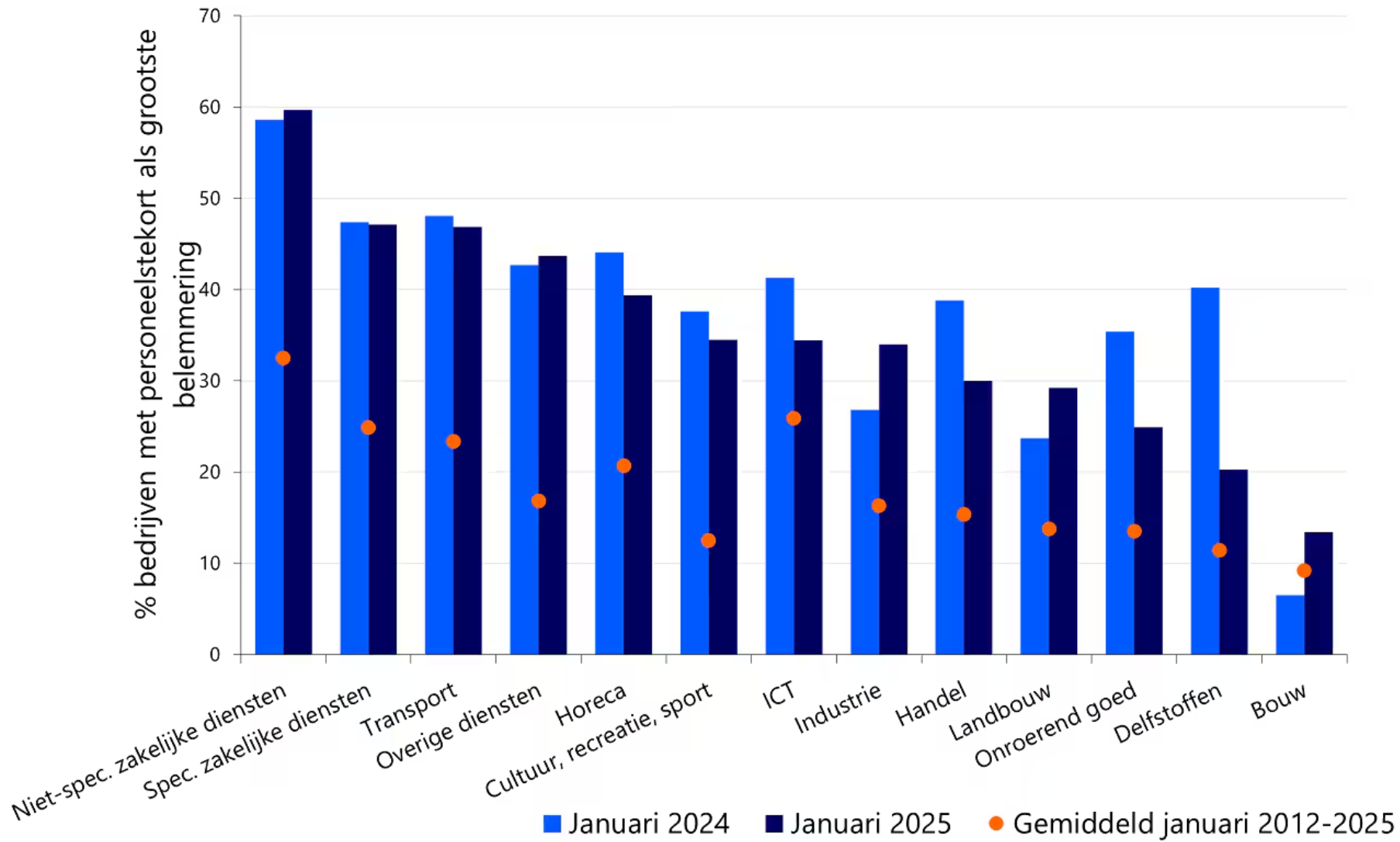

Woningbouw laat stagnatie zien

Veel ambities, maar zowel vraag- als aanbodfactoren gooien roet in het eten

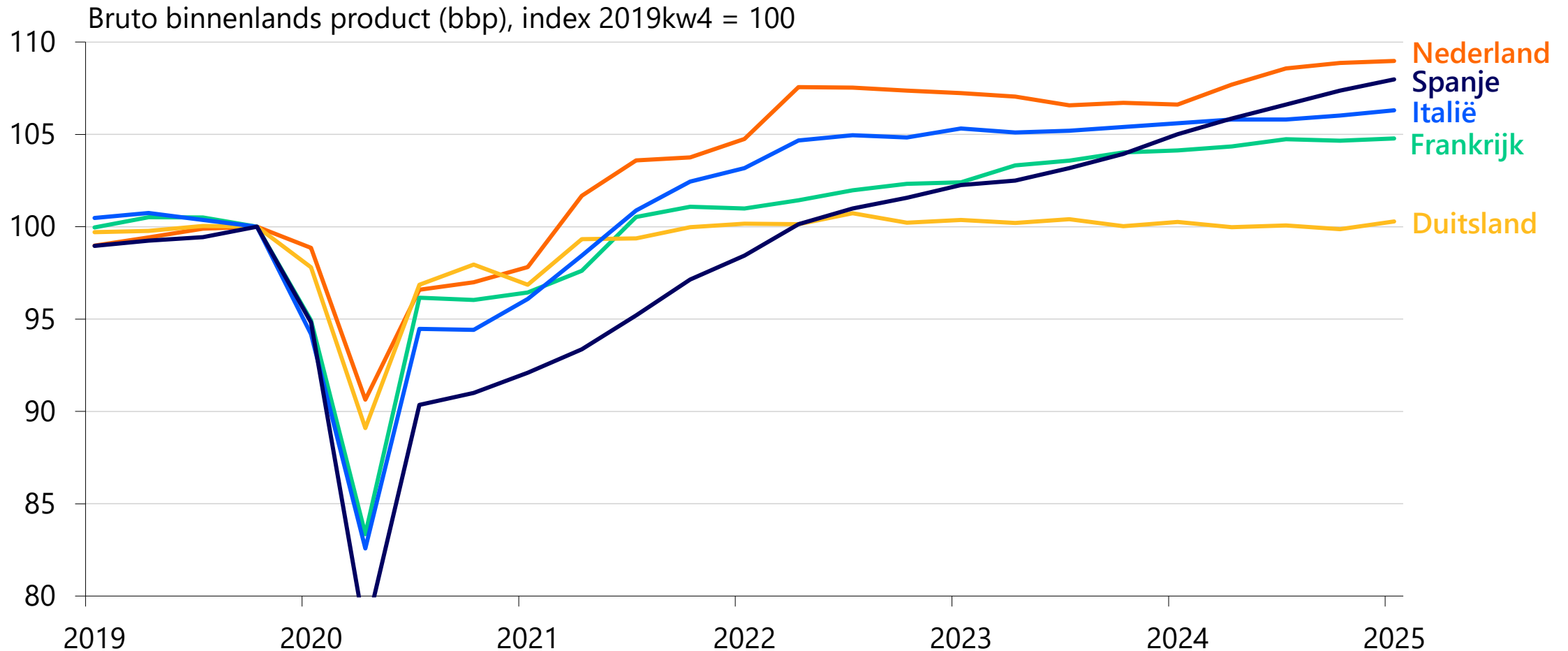
Personeelstekorten

Personeelstekorten spelen een grote rol voor veel ondernemers in verschillende sectoren

NLse economie harder gegroeid dan elders

Economie van Duitsland staat al stil sinds 2021

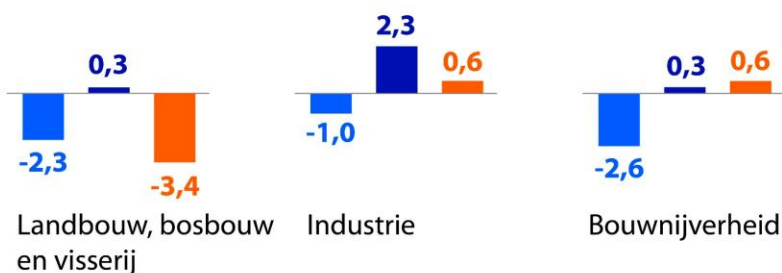
Milde groei verwacht, maar onzekerheid groot

Bbp-groei = raming RaboResearch

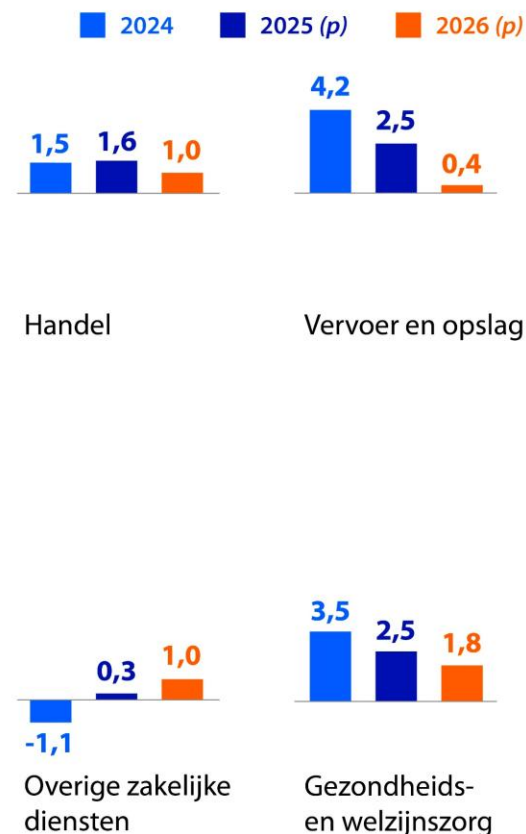
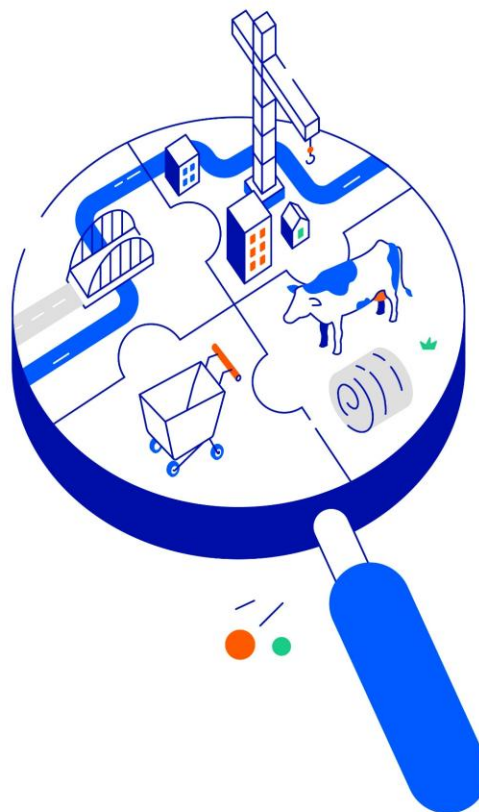

Sectorprognoses september 2025

Groei en groeiverwachting van de toegevoegde waarde per sector in 2024 t/m 2026

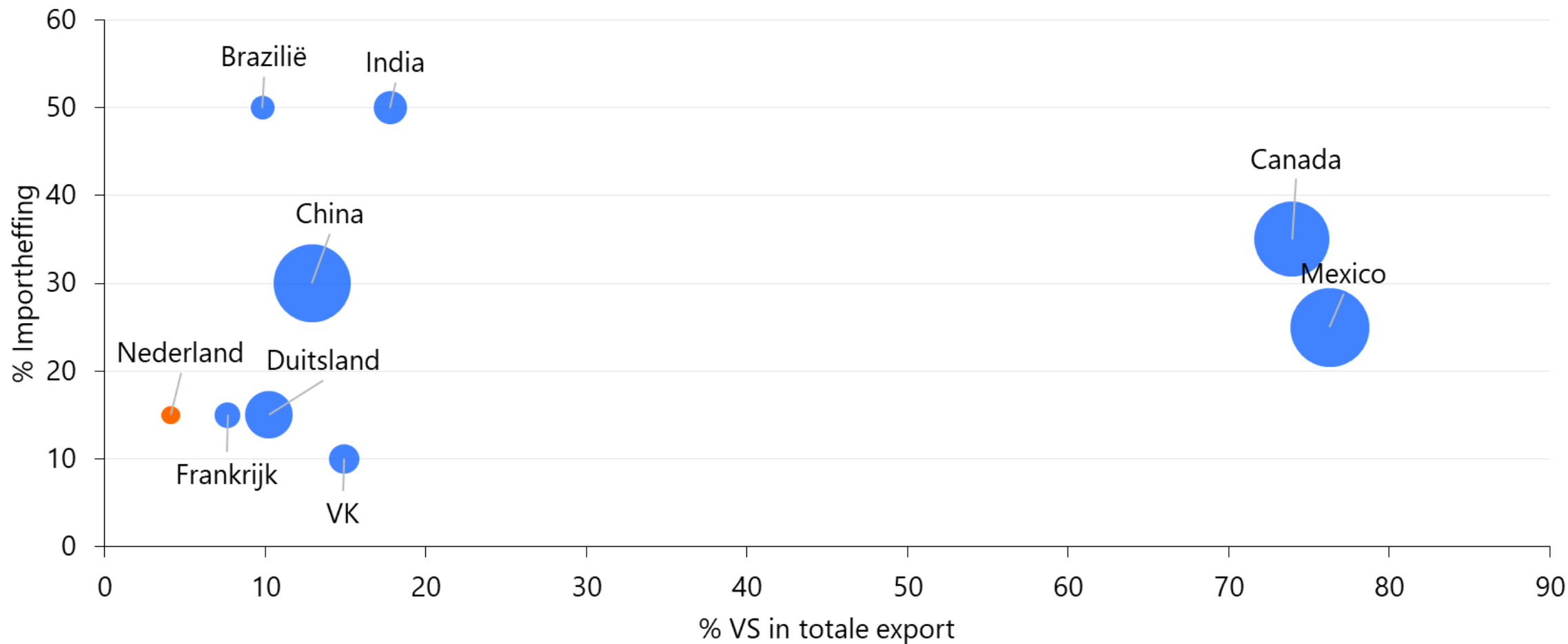

'De handelsdeal tussen de EU en de VS neemt een deel van de onzekerheid weg bij Nederlandse bedrijven, maar sectorale uitdagingen blijven'

Amerikaanse importheffingen

Afgesproken algemene heffingen exclusief uitzonderingen

Bron: CEPII, NY Times

Rabobank

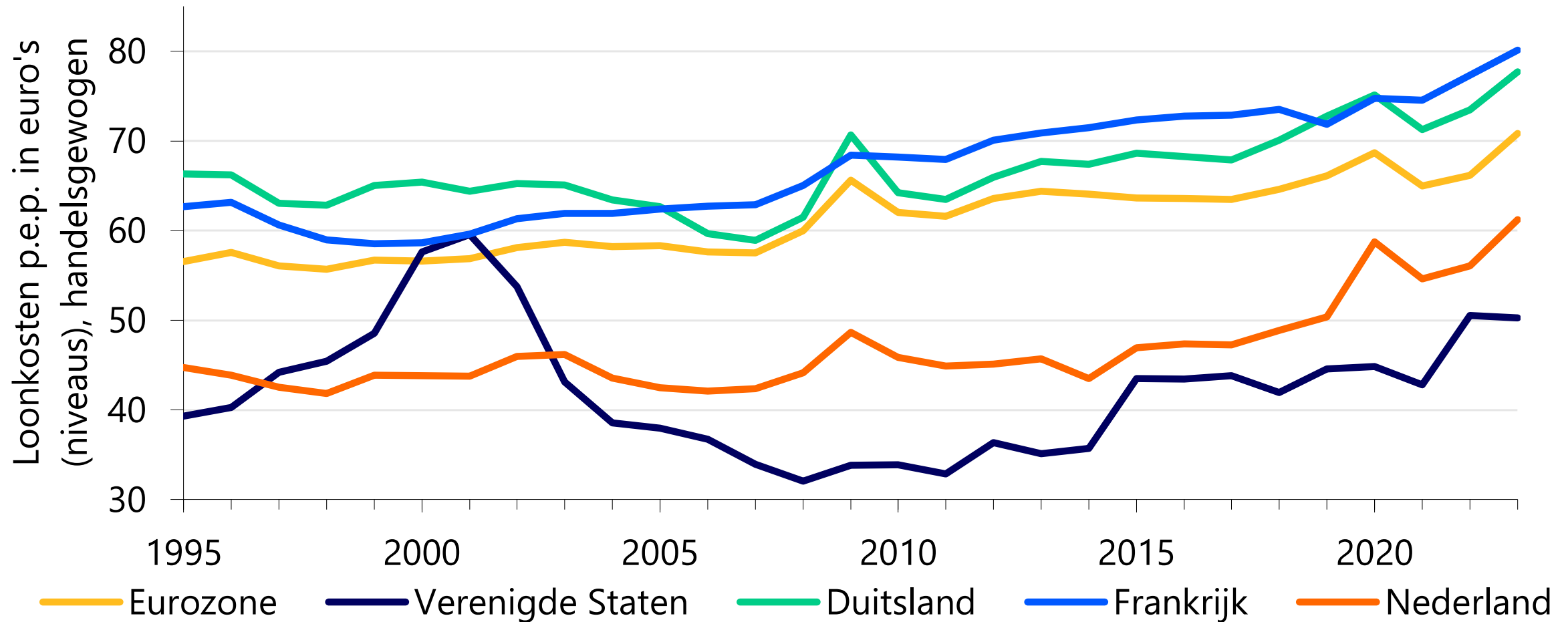

Concurrentiepositie

Rabobank

Hoe concurrerend is de Nederlandse economie?

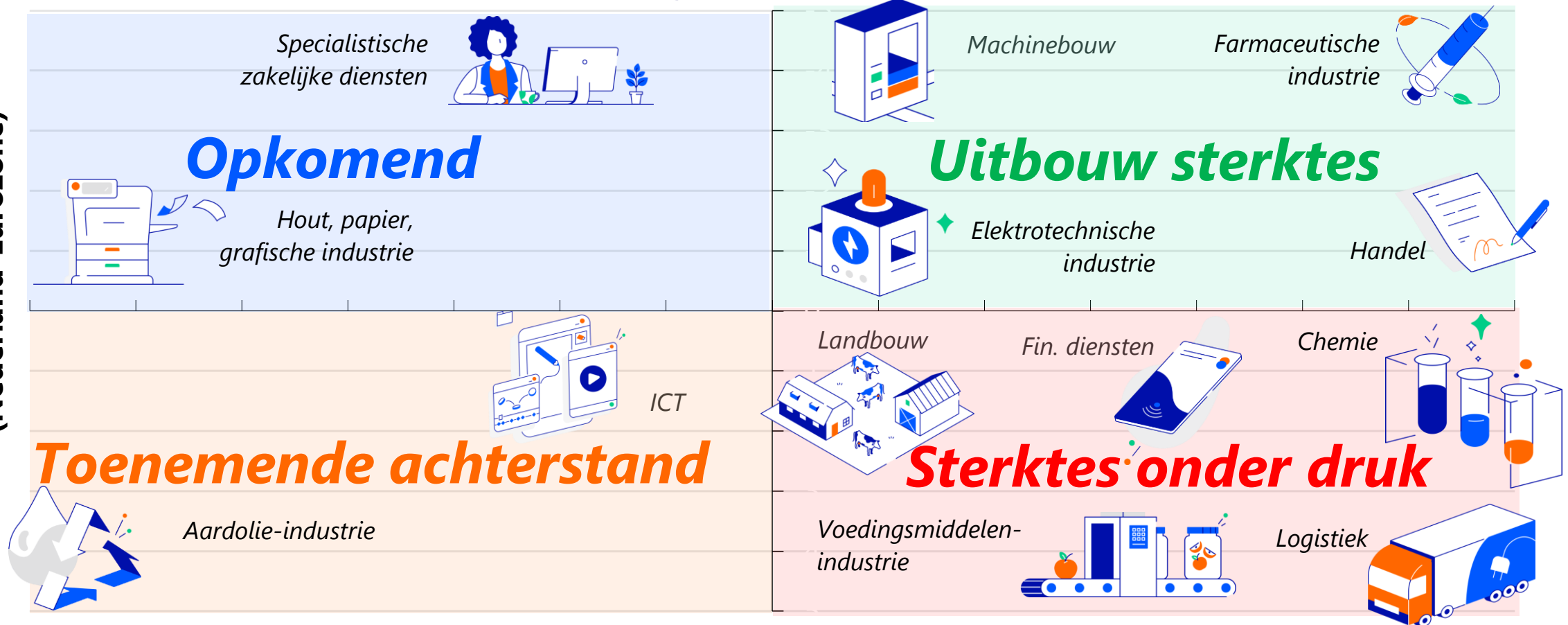
Gemeten naar loonkosten per eenheid product

Grote sectorale verschillen in concurrentiekracht

Nederland verliest vooral terrein in energie-intensieve sectoren

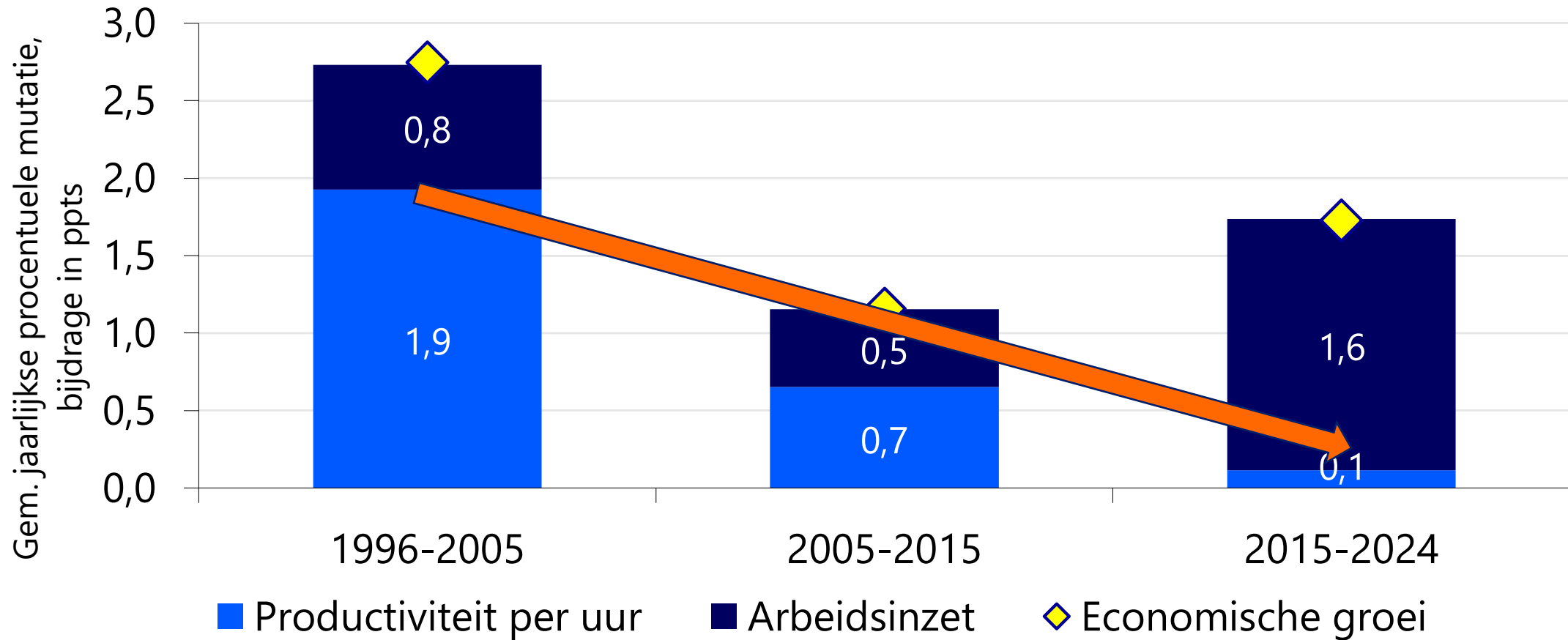
Vershil groei loonkosten p.e.p.
(Nederland-Eurozone)

Loonkosten p.e.p. (niveaus), Nederland-Eurozone

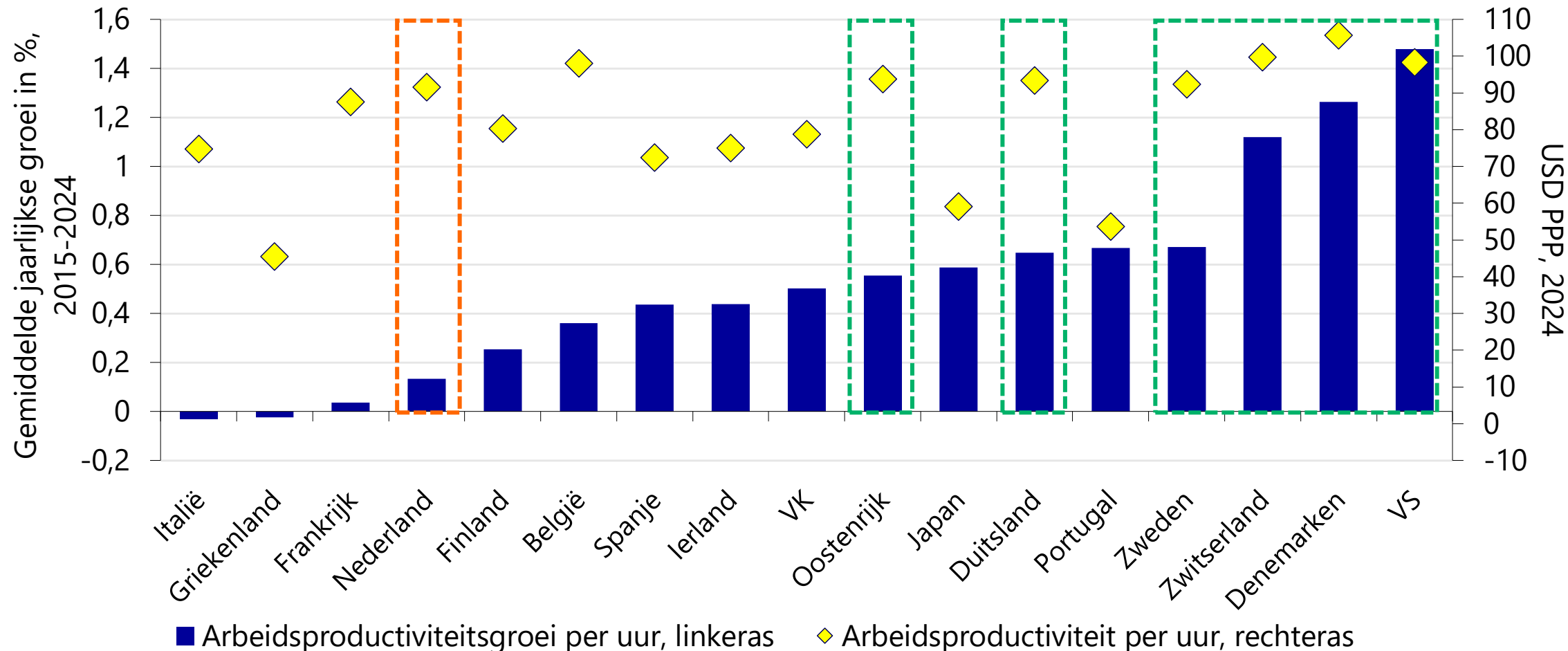
De productiviteitsgroei is sterk gedaald

Economische groei kwam het afgelopen decennium vooral door extra inzet arbeid

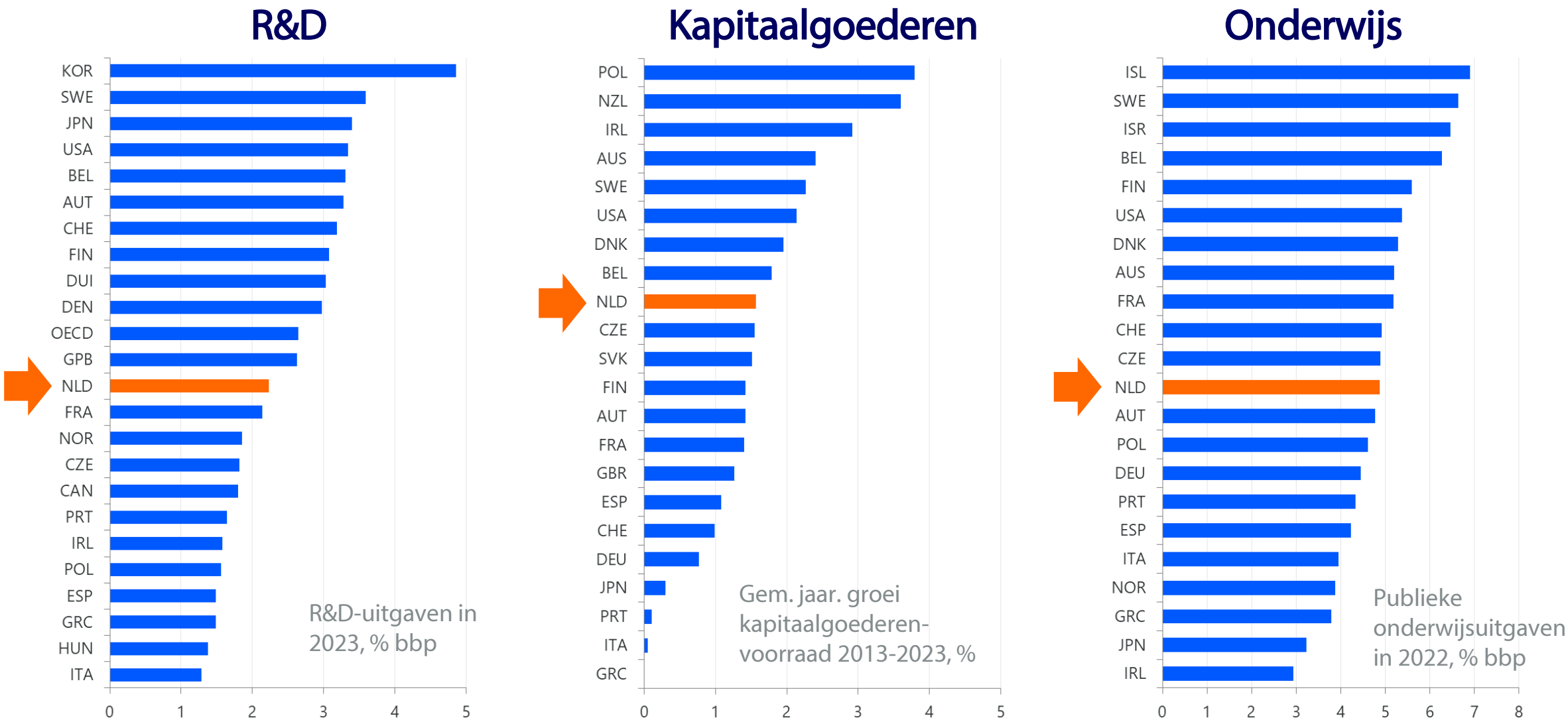

Nederland behoort niet meer tot de top

Koplopers lopen verder uit op Nederland

Laag investeringsniveau remt productiviteitsgroei

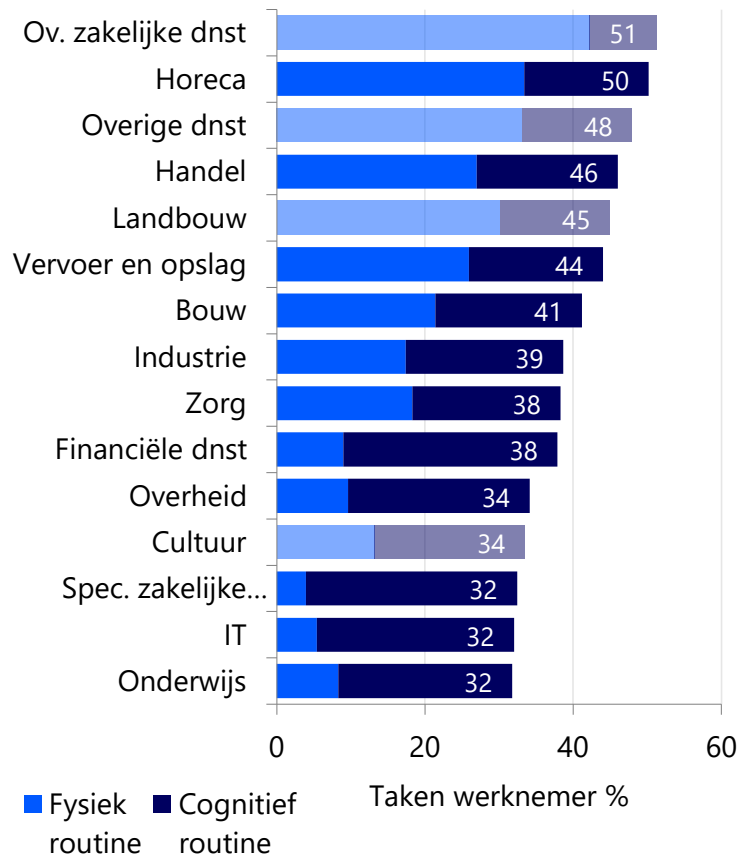

Bron: OECD, Europese Commissie, IMF, RaboResearch

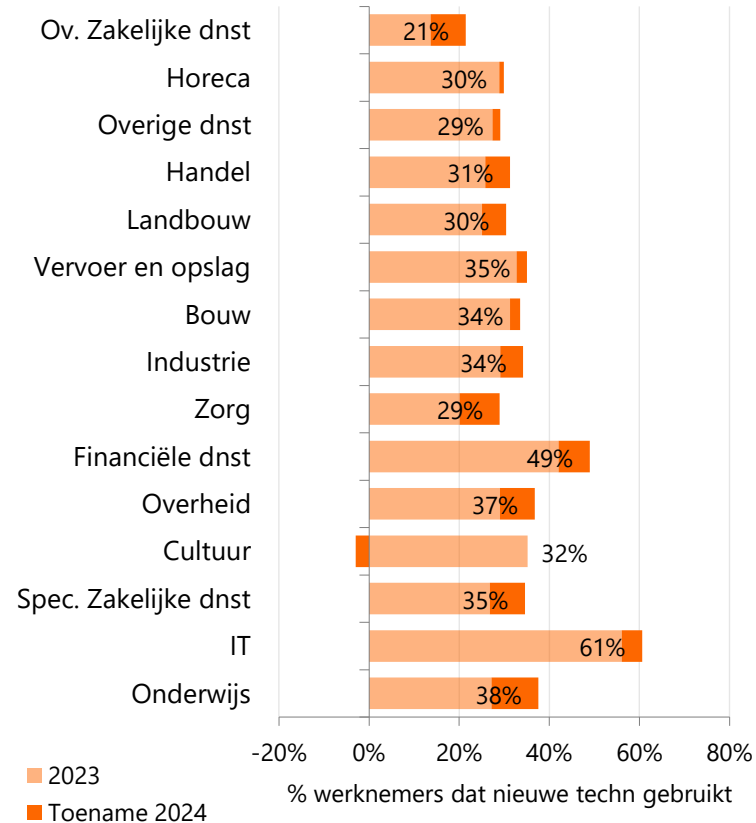
Ruimte om arbeid te vervangen door technologie

Toename gebruik nieuwe technologieën, maar géén afname van routinetaken

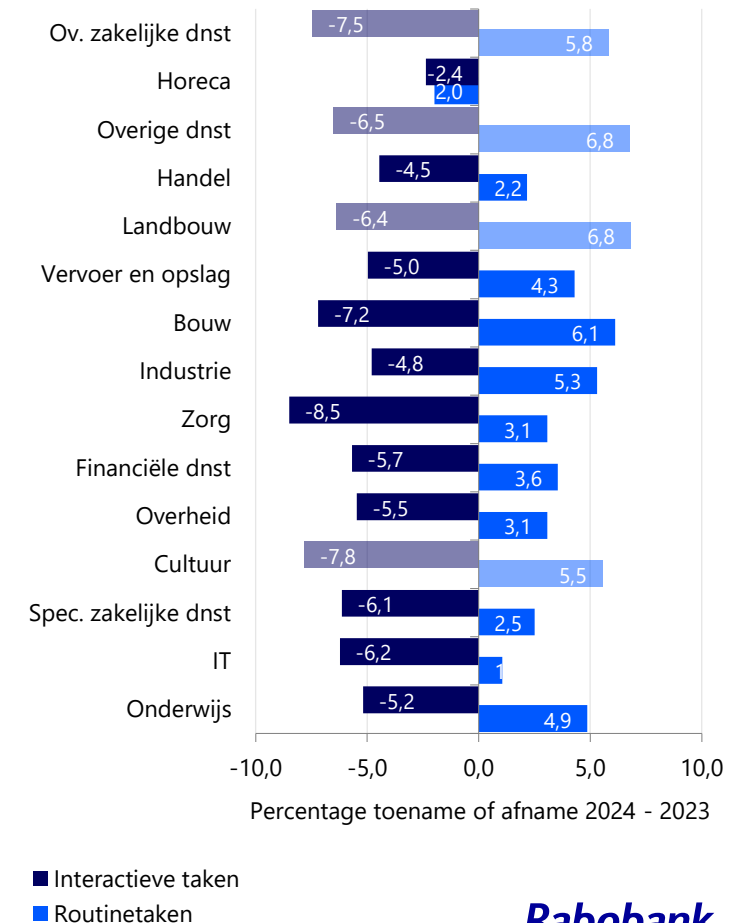
Routine taken 2023

7% toename gebruik nieuwe technologieën

4% meer routinetaken en 6% minder interactie

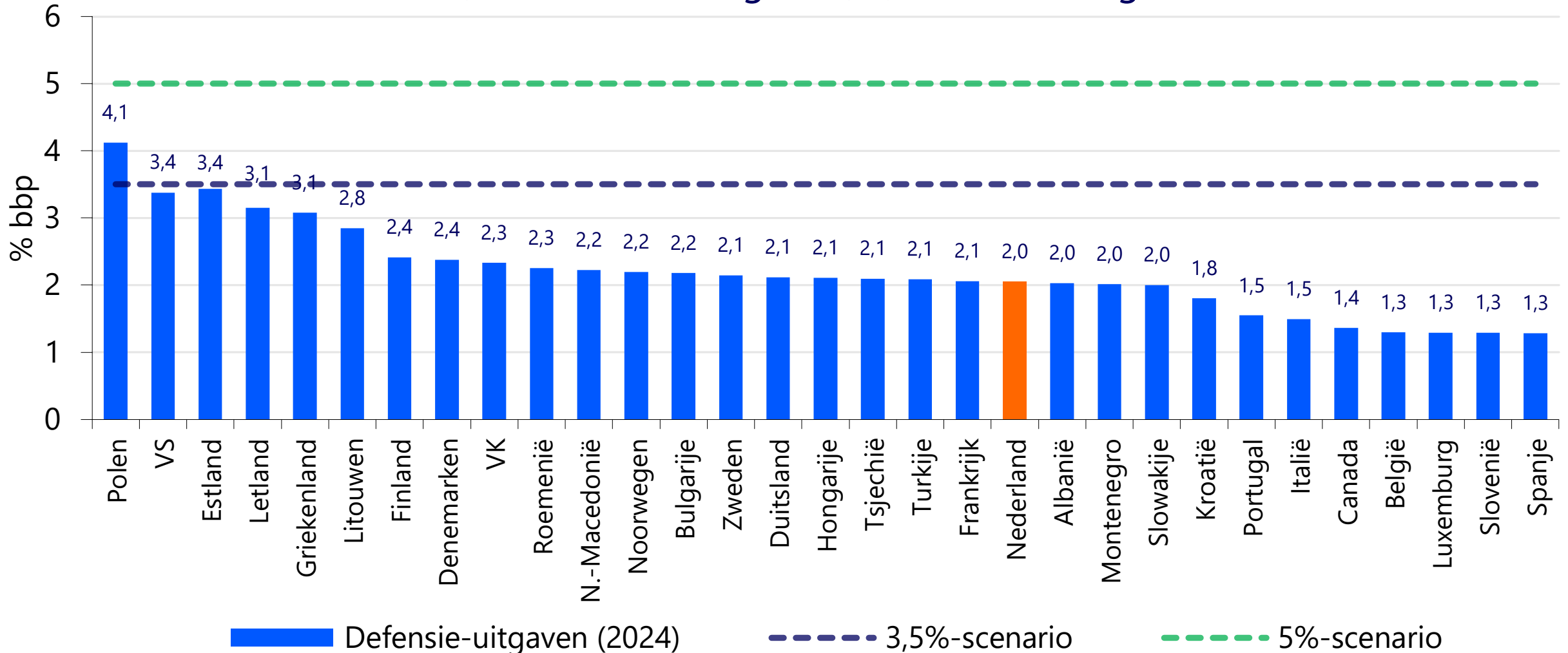

Weerbaarheid en Welvaart

Rabobank

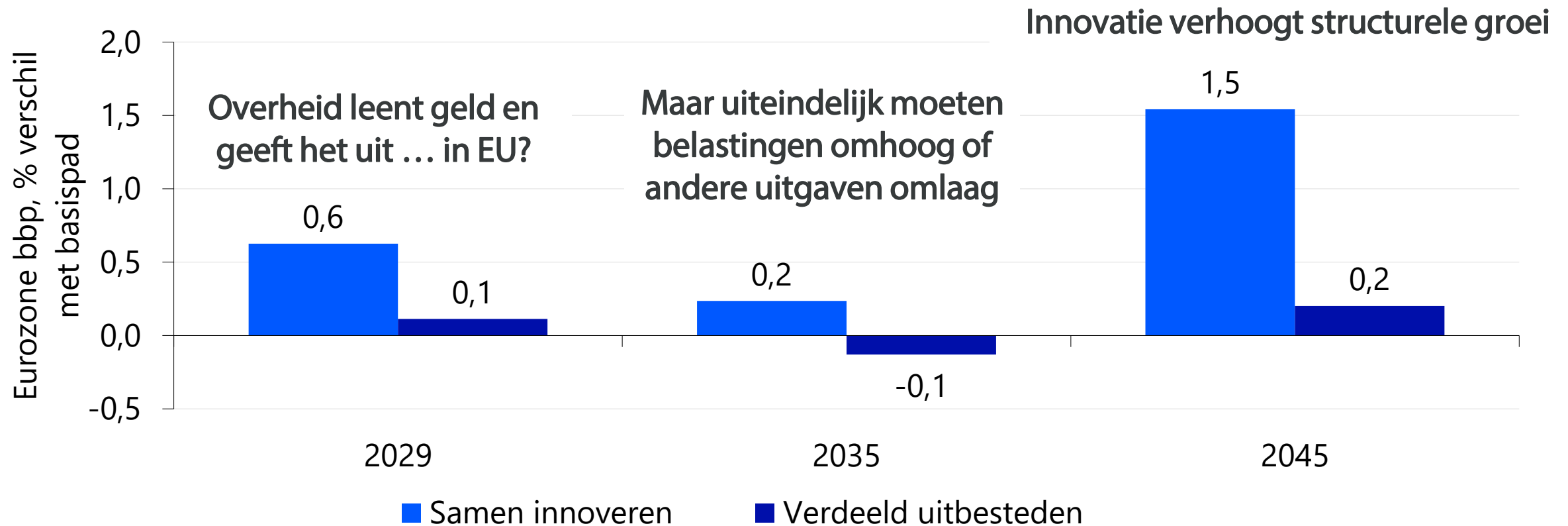
Landen schieten nog flink tekort op defensie-uitgaven

NAVO-norm naar 5% (3,5% defensie-uitgaven, 1,5% defensie-gerelateerd)

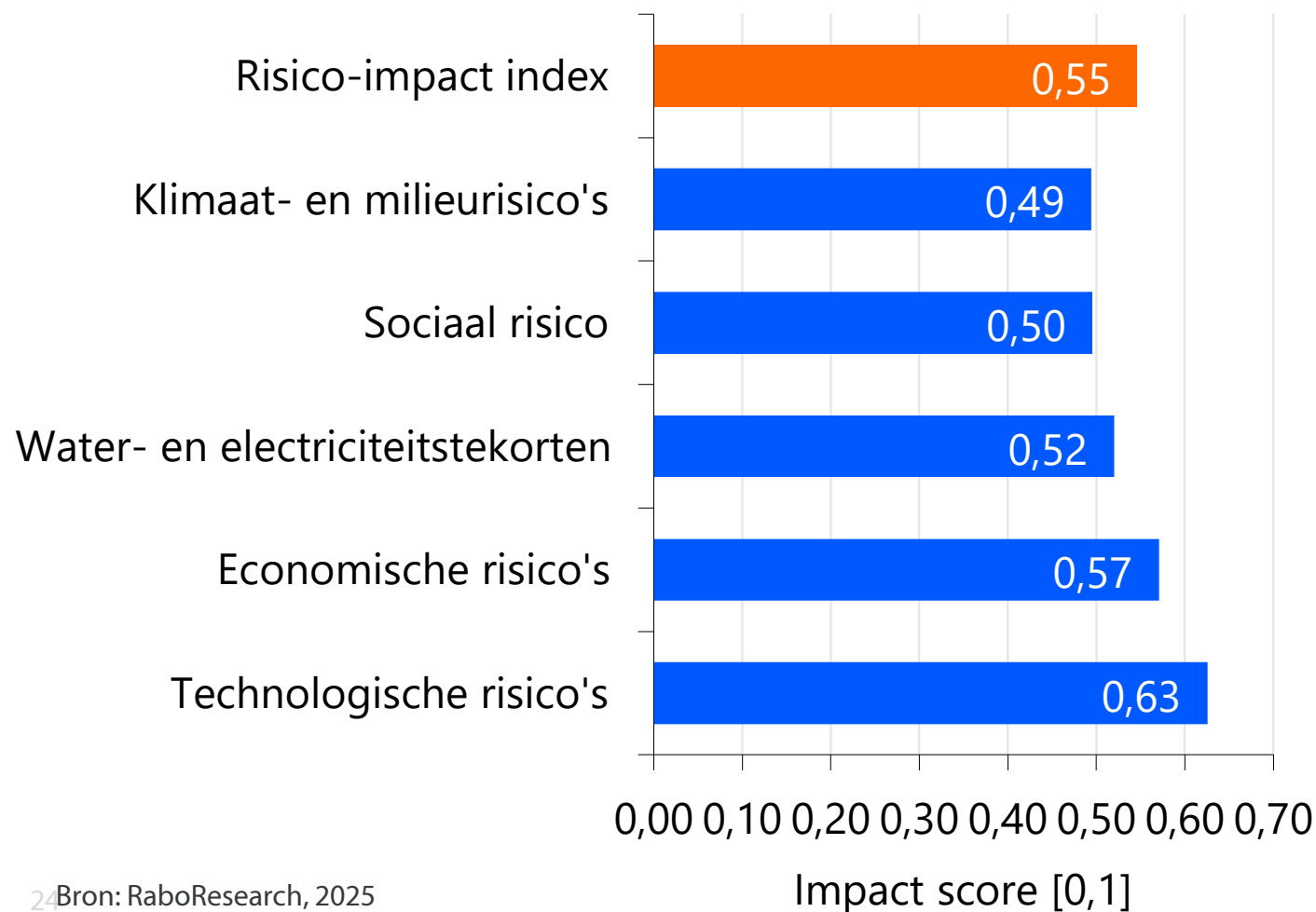
Impact op economie hangt af van aanpak

3.5% uitgeven aan defensie kan productie flink verhogen als de EU niet alles uitbesteed aan de VS, eigen onderzoek doet en landen goed samenwerken.

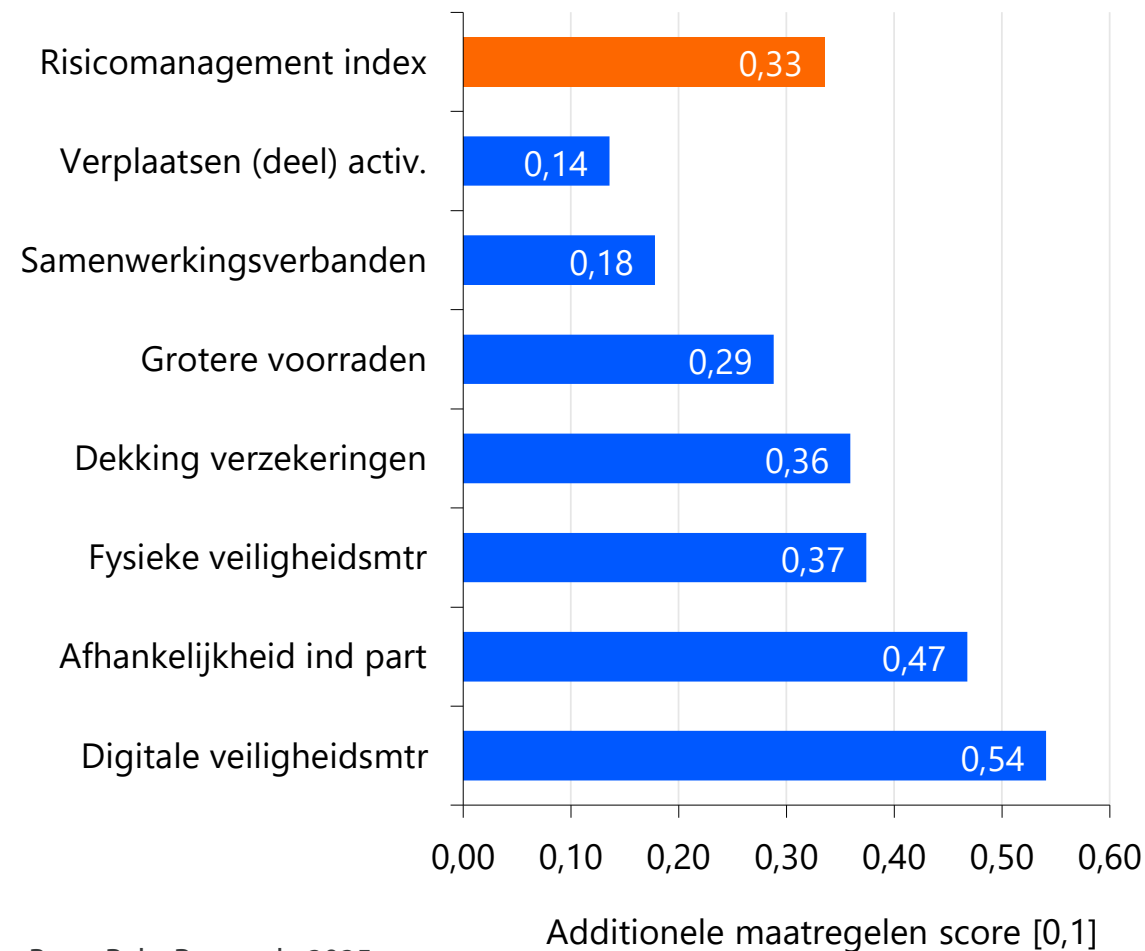
Risico's en weerbaarheid ondernemingen

Digitale risico's en geo-economische risico's hebben grote impact op meer dan de helft van de ondernemingen

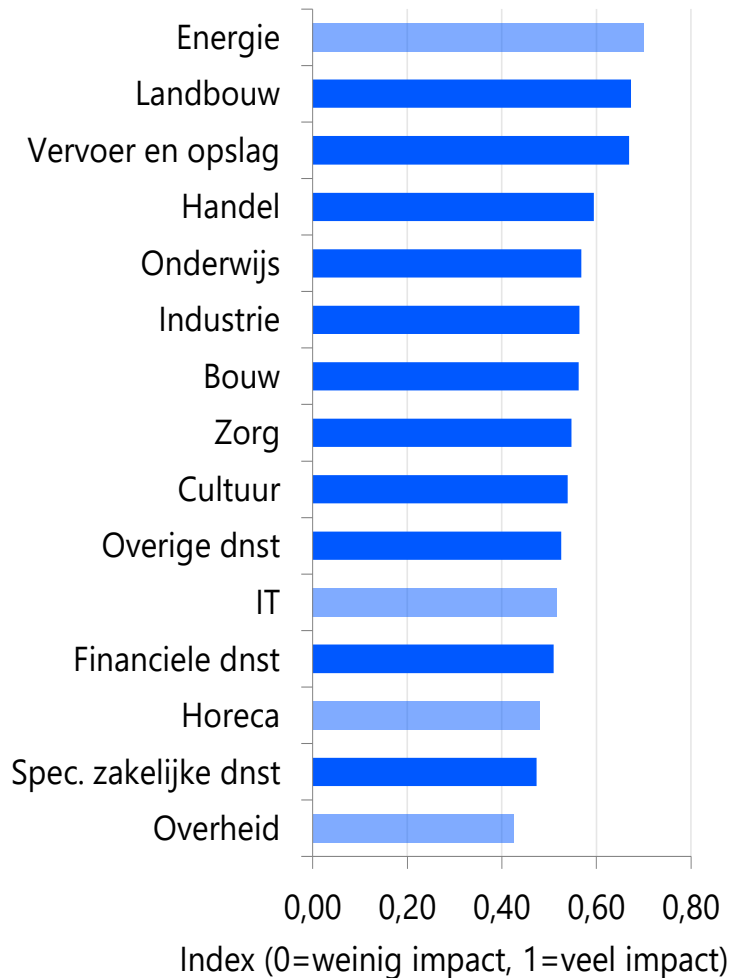
Risico management van ondernemingen

De helft van de ondernemingen heeft de afhankelijkheid van individuele partijen verkleind en additionele digitale veiligheidsmaatregelen getroffen

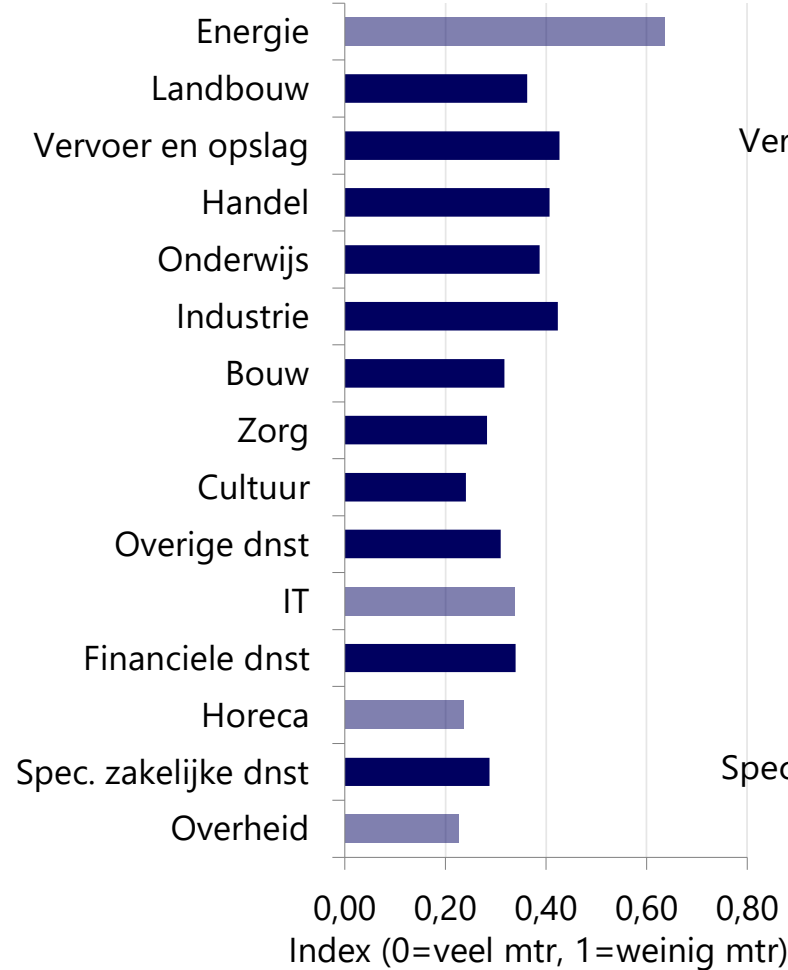

Indicatie weerbaarheid per sector

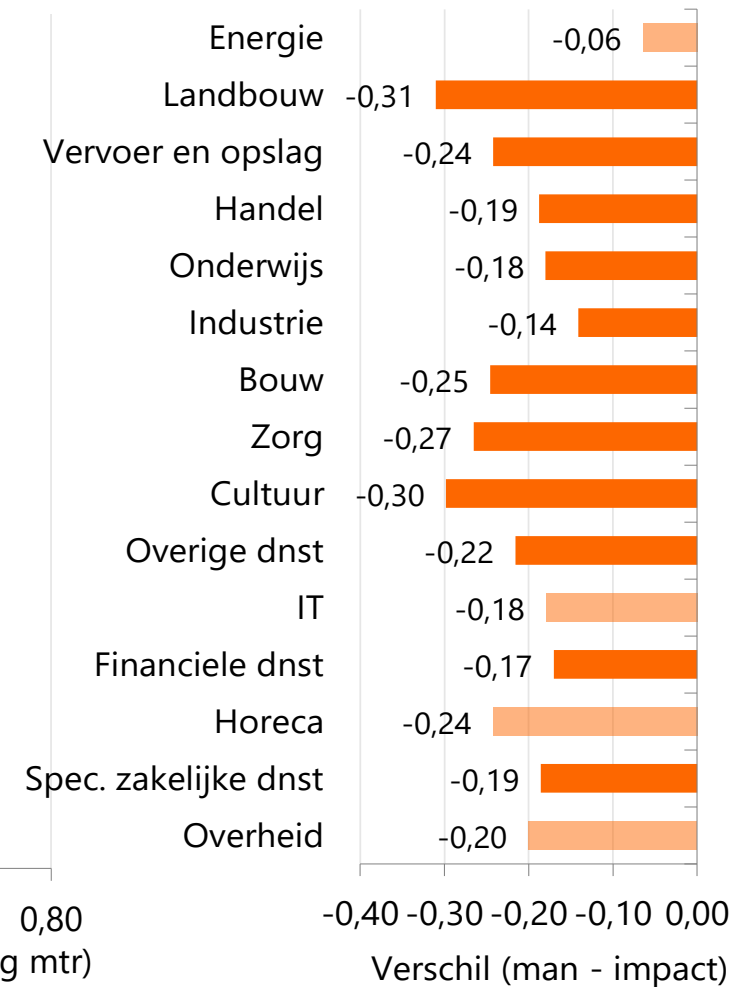
Risico Impact Index

Risico Management Index

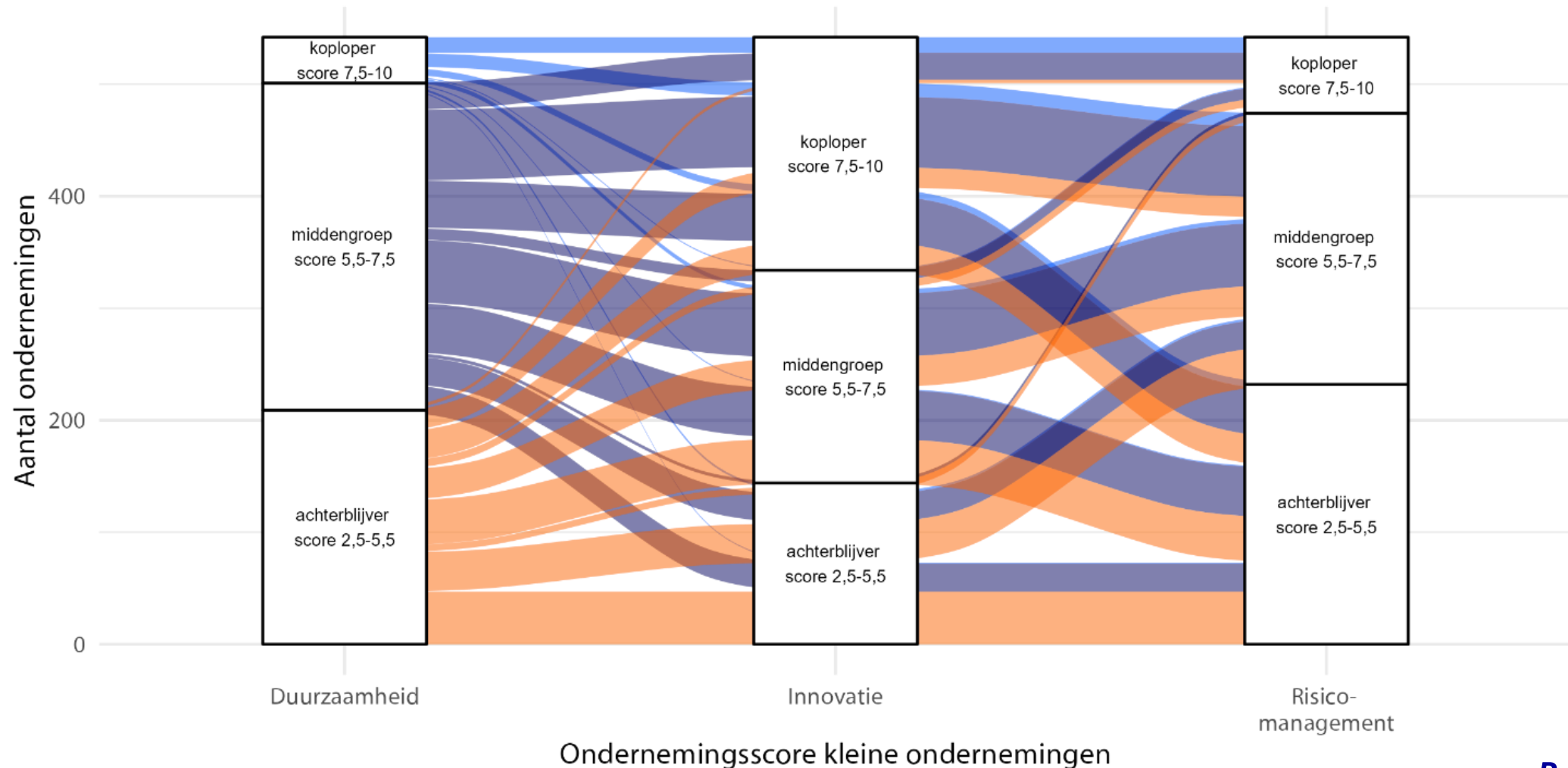

Risico Exposure

Weerbaarheid kleine ondernemingen (2-50)

Ongeveer een derde van de kleine ondernemingen is beperkt toekomstbestendig

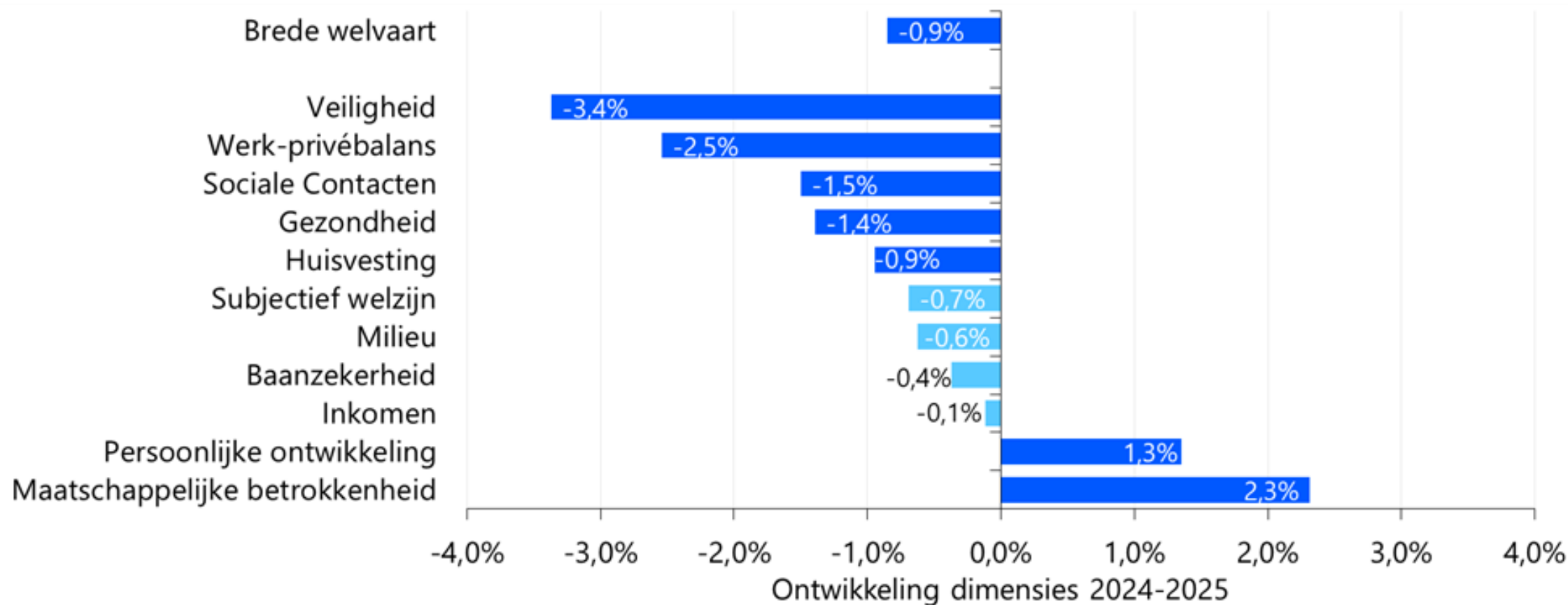
Ervaren brede welvaart

Hoe ervaren inwoners hun welvaart op elf dimensies?

Ervaren brede welvaart afgelopen jaar gedaald

Vooraf de ervaren veiligheid is sterk verslechterd

Samenvatting

- Uitdagingen nieuw kabinet
- Economische vooruitzichten
- Concurrentiepositie
- Weerbaarheid en welvaart

Dank voor de aandacht

Disclaimer

Dit is een publicatie van Coöperatieve Rabobank U.A., gevestigd in Amsterdam, Nederland en/of een of meer van de met haar in een groep verbonden rechtspersonen en vennootschappen (hierna gezamenlijk en afzonderlijk: "Rabobank"). Rabobank heeft een vergunning en staat onder toezicht van De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten. Rabobank London Branch is geautoriseerd door de Prudential Regulation Authority ("PRA") en staat onder toezicht van de Financial Conduct Authority en de PRA (beperkt). Details over de omvang van het toezicht van de PRA zijn op aanvraag verkrijgbaar. Rabobank London Branch is geregistreerd in Engeland en Wales onder nr. BR002630. Een overzicht van alle locaties van waaruit Rabobank onderzoekspublicaties uitgeeft en de relevante lokale toezichthouders is te vinden op: <https://www.rabobank.com/knowledge/raboresearch-locations>. De informatie en meningen in dit document zijn indicatief en alleen bedoeld voor discussiedoeleinden. Er kunnen geen rechten worden ontleend aan de in dit document beschreven transacties en/of commerciële ideeën. Dit document is uitsluitend bedoeld voor informatieve doeleinden en mag niet worden opgevat als aanbod, uitnodiging of aanbeveling. Dit document vormt niet de basis van en er kan geen beroep op worden gedaan in verband met enige overeenkomst of transactie danwel enige toezegging van Rabobank om een overeenkomst of transactie aan te gaan. De inhoud van deze publicatie is algemeen van aard en houdt geen rekening met uw persoonlijke doelstellingen, financiële situatie of behoeften. De informatie in dit document is niet bedoeld en mag niet worden opgevat als een advies (waaronder, maar niet beperkt tot, een advies in de zin van artikel 1:1 en artikel 4:23 van de Wet op het financieel toezicht). U dient zelf na te gaan of de informatie en uitingen in deze publicatie geschikt zijn in het licht van uw specifieke omstandigheden en waar nodig financieel, juridisch en/of fiscaal advies in te winnen. Dit document is gebaseerd op openbare informatie. De informatie en verklaringen in dit document zijn samengesteld of verkregen uit bronnen die betrouwbaar worden geacht, maar er wordt geen garantie of verklaring gegeven omtrent de nauwkeurigheid, volledigheid of juistheid ervan, noch uitdrukkelijk noch stilzwijgend. De informatie en uitspraken in dit document zijn te goeder trouw opgesteld op de datum van publicatie van dit document of deze marketingcommunicatie. Elke mening, prognose of schatting in dit document vormt een oordeel van Rabobank op de publicatiedatum van dit document, en er kan geen garantie worden gegeven dat toekomstige resultaten of gebeurtenissen in overeenstemming zullen zijn met een dergelijke mening, prognose of schatting. Alle informatie en uitspraken in dit document kunnen wijzigen zonder voorafgaande kennisgeving. Rabobank aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor de inhoud van deze publicatie en/of enige schade die voortvloeit uit het gebruik van dit document of de inhoud ervan, en/of enige schade die anderszins in verband daarmee ontstaat. Dit document mag niet worden gereproduceerd, verspreid of gepubliceerd, geheel of gedeeltelijk, voor welk doel dan ook, tenzij met voorafgaande schriftelijke toestemming van Rabobank. De verspreiding van dit document kan wettelijk beperkt zijn in bepaalde jurisdicties. Ontvangers van dit document dienen zich te informeren over dergelijke beperkingen en deze na te leven. Een samenvatting van de onderzoeksmethoden die Rabobank hanteert, is te vinden op onze website. Coöperatieve Rabobank U.A., Croeselaan 18, 3521 CB Utrecht, Nederland. Alle rechten voorbehouden.

Suzanne.Bijkerk@rabobank.nl

Rabobank